

Správa Státní bezpečnosti H r a d e c K r á l o v é

2.odbor 5.oddělení

Dne 30. září 1968

~~PŘÍSNĚ TAJNĚ~~

Náčelníku 2.odboru S-Stb
s. pplk. Jaroslavu TRÁVNÍČKOVÍ

Z d e

Situační zpráva - předložení.

Podle požadovaných bodů předkládám situační zprávu o státobezpečnostní situaci k činnosti vnitřních nepřátel.

Upozorňuji však, že zpráva nevystihuje pravou situaci, neboť je nutno brát v úvahu, že veškeré problematiky po linii vnitřních nepřátel byly prakticky v likvidaci a některé byly předávány na základě příslušných RMV složce VB. 5.oddělení 2.odboru S-Stb bylo prakticky před 20.3.1968, kdy došlo k obsazení ČSSR vojsky Varšavské smlouvy v likvidaci.

K určitému oživení agent. operativní práce po linii vnitřních nepřátel došlo teprve v posledních dnech, kdy činnost oddělení byla zaměřena k rozpracování signálů o vytváření ilegálních skupin nebo organizací, k odhalování pisatelů a rozšiřovatelů různých protistátních písemností a signálů, o snahách a pokusech opatřování zbraní a trhavin.

Při zajišťování těchto úkolů bylo především vycházeno z prohlášení našich předních politických činitelů - soudruhů SVOBODY, DUBČEKA, ČERNÍKA, SMRKOVSKEHO a HUSÁKA o zajištění osobních svobod a bezpečnosti všech občanů ČSSR a aby v ČSSR neměly prostor ty síly, které by eventuálně chtěly využít dnešního složitého vývoje k tomu a pracovat ve směru protisocialistických tendencí a idejí.

Z těchto důvodů jsou signály tohoto druhu brány okamžitě do rozpracování.

K požadovaným bodům po linii vnitřních nepřátel je situace následující :

- 1) Nezákonná činnost členů nepovolených organizací a skupin (K-231, KAN, přípravné výbory soc.dem. strany, protistátní dokumenty):

Ve VČK byla přípravná činnost K-231 a KANu v polednovém období (do 20.8.1968) dosti aktivní.

Zvláště v okresech Jičín, Ústí n.Orlicí, Svitavy a Rychnov n.Kněžnou, vyvíjely přípravné výbory K-231 poměrně velkou aktivitu. Aktivní byl rovněž krajský přípravný výbor K-231 v Hradci Králové.

Bylo zjištěno, že na některých jejich schůzích se projevovaly dosti silné protikomunistické, protisocialistické a protisovětské nálady. Diskutující osoby z řad býv. potrestaných, členové K-231, byly známé svým záporným postojem ke KSČ, socialistickému zřízení v ČSSR a SSSR.

Veškeré písemné materiály, které by je však mohly kompromitovat, byly zničeny. Vedoucí činitelé K-231 a KANu v kraji i okresech byli seznámeni se zákazem další přípravné činnosti, předsedou KNV a jednotlivými předsedy ONV. Většina jich vzala toto opatření na vědomí s tím, že nelze v současné době další činnosti komplikovat těžkou situací v naší zemi. Veškeré písemné materiály, které by je však mohly kompromitovat, byly zničeny.

K nepovolení klubů K-231 a KAN není připomínek ani v řadách našich občanů. Mnozí tvrdí, že tato otázka měla být vyjasněna a vyřešena již před 20. srpnem a nemuselo docházet k takovému napadání strany a státu.

Zatím nebyly zjištěny žádné konkrétní poznatky o nezákonné činnosti členů nepovolených organizací a skupin. Byly zjištěny některé poznatky, kterým bude potřeba v nastávajícím období z hlediska Stb věnovat pozornost, neboť není vyloučeno, že v budoucím období může jít o činnost nelegální. V daném případě jde o následující poznatky :

Bylo zjištěno, že klub K-231 v Nové Pace, okres Jičín, vyvíjel v polednovém období velmi aktivní činnost. Členové

K-231 shromažďovali materiály na funkcionáře KSČ, lido-
správy a příslušníky bezpečnosti, které "hodlali ve"vhodné
době použít. K získávání poznatků o KSČ využívali Marii
KRBCOVOU, která v hotelu STALINGRAD v Nové Pace, kde
se konaly schůze organizace KSČ, nahrávala průběh schůzí
na magnetofon a tato potom o jednání KSČ informovala
členy K-231. Agenturní cestou bylo zjištěno, že dne 17.
9.1968 na 18.00 hodin svolal jednatel K-231 Radomír
PAVLOVEC z Nové Paky výbor K-231 do svého bytu. Nebylo
doposud zjištěno, jaký byl program jednání.

PAVLOVEC společně s místopředsedou K-231 Otakarem HRUBÝM
z Nové Paky a dalšími členy K-231 projevují zájem o vycesto-
vání do zahraničí, prý z obavy před zatčením. HRUBÝ po-
čátkem září 1968 byl v Praze a zde se setkal s představi-
teli přípravného ÚV K-231. Po návratu sdělil, že jednatel
přípravného ÚV K-231 BRODSKÝ uprchl do zahraničí a prohlá-
sil dále, že v ČSSR dojde k dalšímu zatýkání funkcionářů
K-231. Svě tvrzené opíral o rozhovor s vedoucím oddělení
ÚV-SPB v Praze, býv. generálem JUSTOU, který mu údajně
sdělil, že všechny materiály K-231 zabavila okupační
vojska a proto by prý bylo lepší, aby se někam uklídili.
JUST mu prý rovněž sdělil, že v jejich odchodu do zahra-
ničí jim bude nápomocná NF a oddělení PaV. S tímto tvrze-
ním se dostavili někteří členové K-231 na tajemníka
OV-NF v Jičíně, který jim pak úmysl odejít do zahraničí
vyvracel. S podobným tvrzením přišli na oddělení PaV
v Jičíně, kde si někteří vyzvedli žádosti o pasy. Zatím
však k podání žádostí o pasy nedošlo.

Podle dosud neprověřených poznatků hodlá skupina K-231
v Litomyšli, okr. Svitavy, přejít do ilegality. Člen K-231
PECHA z Litomyšle, který se projevoval velmi aktivně, pro-
hlásil ještě před seznámením o jejich rozpuštění, že zatím
přerušují svoji činnost a že očekávají, že nastane nová
stalinská vlna - tvrdší kurs. Členka K-231 Jaromíra
BACHMANOVÁ prohlásila, že by "do toho šla znovu " i když
byla několik let ve vězení. BACHMANOVÁ je známá tím, že

v období obrodného procesu se projevovala silně protikomunisticky.

Od 21.8.1968 ve studiu Čsl. rozhlasu v Hradci Králové se aktivně zúčastňoval jako interní pracovník, býv. agent CIC-funkcionář K-231 v Hradci Králové Miroslav PIHRT. Po návratu naší delegace z Moskvy a projevu presidenta republiky s. SVOBODY, byl PIHRT jedním z těch ve VČR, kteří nesouhlasili s jeho projevem a prohlašoval: " Že SVOBODA je Hácha" a pod. Společně s režisérem KORBELEM, po projevu s. SVOBODY chtěli ihned vysílat rezoluci, ve které bylo nesouhlasné stanovisko k moskevské dohodě. K tomuto nařádku dalších zaměstnanců VČR nedošlo. Po vystoupení dalších představitelů státu a KSČ PIHRT prohlásil, " že je vše ztraceno a několikaměsíční práce že je k ničemu ". Dle vlastního pozorování příslušníků S-Stb, kteří v tomto období konali službu v budově VČR bylo zjištěno, že PIHRT používal k získávání informací jednak o pohybu vojsk, názoru veřejnosti systému spojek, které pocházely ze řad vysokoškoláků z Prahy. Bylo zřejmé, že tento systém podávání informací byl již předem zorganizován. O PIHRTOVI je známo, že udržuje široké styky s VC z KS a že dne 24.8.1968 navázal styk s pracovníky rádia LUXEMBURK, které "informoval " o situaci v ČSSR.

V okrese Ústí nad Orlicí, býv. potrestaný - agent CIC - člen K-231 Bohumil ČIPERA z Ústí nad Orlicí, rozšiřuje zprávu, že tajemník přípravného ÚV K-231 BRODSKÝ z Prahy je ve Švýcarsku, kde organizuje K-231 a shání finanční podporu na činnost K-231. Na dotaz, odkud tuto zprávu má, ČIPERA odpovídá, že to hlásil zahraniční západní rozhlas.

O činnosti KANu nejsou zjištěny žádné zajímavé poznatky. Předseda přípravné organizace KANu v Hradci Králové MUDr. ZOUBEK z krčního oddělení KÚNZ v Hradci Králové se vyjádřil, že v nové nemocnici v Hradci Králové mají ukryt rozmnožovací stroj, blány a další potřebné věci. ZOUBEK hovoří dále o tom, že jej navštěvuje spojka z Prahy, která ho informovala o tom, že HANZELKA a KOHOUT jsou v Anglii, ŠIK v NSR a HÁJEK ve Švýcarsku, kde prý se pokouší sestavit

novou vládu ČSSR v exilu, což si prý " ověřil " i poslechem zahraničních vysílačů. Tato jeho tvrzení se však zdají být vymyšlená.

Rovněž k činnosti soc.dem.strany nebyly získány žádné poznatky. V dřívější době bylo zjištěno, že na jedné schůzi KANu v Hradci Králové prohlásil býv. funkcionář soc.dem. strany JÍŠA, že soc.demokraté obnoví svoji činnost i v tom případě, že tato jim nebude oficielně povolena a argumentoval tím, že v roce 1948 byli protiprávně proti vůli většiny členstva sloučeni s KSČ.

V podobném duchu mluvil i na dalším večeru KANu v Hradci Králové prof. STRATIL, nyní důchodce z Hradce Králové.

Od 20.8.1968 do současné doby bylo zaznamenáno 26 výskytů různých protistátních dokumentů. Jde o letáky, anonymní dopisy a plakáty s protistátním obsahem. Nejvíce výskytů těchto protistátních dokumentů je zaznamenáno v okresech Hradec Králové, Svitavy, Pardubice a Semily.

Převážná většina letáků a anonymů jest zaměřena k událostem, které vznikly po 21.8.1968 v souvislosti s příchodem vojsk Varšavské smlouvy na území ČSSR. V obsahu dochází k napadání stranických a státních představitelů pěti států Varšavské smlouvy. Dále jsou napadáni soudruzi INDRA, KOLDER a další soudruzi, kteří jsou označováni za "kolaboranty".

Protistátní dokumenty jsou rozšiřovány poštou, jsou vyvěšovány na veřejných místech a vhazovány do domovních poštovních schránek. Rozmnožovány jsou na psacích strojích, cyklostilech a ve dvou případech vytištěny v tiskárnách. Ke psaní a rozmnožování jsou využívány psací stroje a cyklostily různých úřadů, organizací a závodů.

Názvy těchto dokumentů jsou následující : Československá elegie - Okupační - Dopis domů, Hitlerův povzdech, Jídelní lístky u pěti okupantů, Memorandum lidu Československa, Pasivní resistance, Československé jaro v dokumentech, Výzva ke stávkám všech komunistů, a ve dvou případech výzva k odvolání vedoucích funkcionářů n.p. MEZ Hořice a n.p. TECHNOLEN Svitavy.

Co do trestnosti je možno některé letáky a anonymní dopisy kvalifikovat (podle porady na VO S-Stb za přítomnosti dozorového prokurátora dne 24.9.1968) dle I.hlavy tr.zákona.

2) Intenzita činnosti vnitřního nepřítele :

Až dosud nebyly zjištěny žádné konkrétní poznatky o skupinách nebo jednotlivcích, jež by připravovaly ozbrojené akce, nebo se zabývaly soustředováním zbraní.

Z tohoto hlediska jsou prověřovány následující poznatky :

Podle neproověřených poznatků má v okrese Havl. Brod existovat ilegální organizace. Organizace má mít zbraně a natištěné protistátní letáky, Jedná se prý o velkou organizaci, která má být řízena z Kolína, kde se má nacházet větší část členů této organizace.

Na prověření signálu se aktivně pracuje podle vypracovaného AOP.

Velitel VKR polské armády v Hradci Králové, předal zdejší S-Stb poznatek o tom, že jeden důst. polské armády byl požádán v obci Skalice u Hradce Králové, tamějším občanem, aby mu za 800,- Kčs prodal samopal, což prý zdůvodňoval tím, že s ním bude střílet po sovětských vojácích. Jako podezřelí přicházejí v úvahu Tibor LACKO a Jaroslav FUND ze Skalice.

Prověrka signálu není dosud ukončena a na jeho prověření se dále pracuje.

Konkrétní útoky proti vojskům Varšavské smlouvy - situační zprávu má vypracovanou s.pplk.ŠTĚDRÝ, náčelník KS-Snb na základě zpráv VB.

3) Výslednost agenturně operativní práce :

Hlavní rysy řízení stávající agentury na 5.oddělení jsou dány RN HS-Stb č. 16/68.

*viz přílohu
Hradec*

Náplň úkolů a postoj spolupracovníků k další spolupráci byl projednán s každým spolupracovníkem.

Většina spolupracovníků po počátečních obavách plní již úkoly podle svých možností. Tak na př. TS LUDVÍK (novinář) a TS WAGENKNECHT (člen K-231) byli nově vzniklou situací v ČSSR dosti rozladěni a oba měli obavy ze zatčení. Po vysvětlení, že ten kdo napáchal, nebo napáchá trestnou činnost, dle našich zákonů, nemá se čeho obávat, má spolupráce rovněž kladný výsledek.

TS PAVEL je ochoten plnit veškeré úkoly podle RN HS-Stb č. 16/68, odmítá však plnit úkoly ve starém pojetí vnitřních problematik. O toto jej žádný nežádal, ale TS PAVEL zřejmě vychází z minulosti, kdy byl tímto způsobem řízen.

Žádný TS spolupráci neodmítl.

Dosud bylo zahájeno vyšetřování ve věci dle § 100 tr. zák. proti neznámému pachateli v případě výskytu anonymního dopisu v Hořicích v Podkrkonoší, ve kterém je výzva ke stávkám a odvolání vedoucích funkcionářů v n.p. MEZ Hořice. Jde o akci "PILÍŘ".

Dále byl vypracován návrh na zahájení vyšetřování ve věci ve dvou případech pro trestný čin dle § 104 tr.zák. Jde o výskyt protistátního plakátu v Kostelci n.Orlicí a výskyt ilegálního " jídelního lístku " v Gumokovu v Hradci Králové. V obou případech jsou v dokumentech napadání představitelé států jejichž vojska se nacházejí na území ČSSR.

4) Morálně politický stav na 5.oddělení :

Všichni orgánové 5.oddělení v osudných dnech se bez výhrad postavili za legálně zvolené státní a politické představitele. Plně se staví za moskevskou dohodu a za normalizaci poměrů v ČSSR. Jsou ochotni plnit veškeré úkoly vycházející z našeho platného právního řádu a trestního zákona. Žádají však právní a sociální jistotu,

Náčelník 5.oddělení :

Jovida
mjr. František D a v i d